

Egnevaluering NFR 09. Norsk senter for menneskerettigheter (SMR)

Bakgrunn og innledning.

Alle forskere ved SMR har vært bedt om å gi innspill i prosessen. Det har vært avholdt to fellesmøter der hovedmomentene har vært drøftet.

SMR er et *flerfaglig* senter med rettsvitenskap som en kjernedisiplin, men som også bidrar til den internasjonale forskningsfronten innen statsvitenskap, sosiologi, samfunnsgeografi, filosofi. Vår forskning er særlig egnet til å underbygge *flerfakultære satsinger* som Universitetsstyret ved UiO nå prioriterer. Av totalt 62 ansatte er 4 professorer, 5 førsteamanuenser, 2 Post-Docstipendiater, 6 PhDstipendiater, og 6 øvrige forskere. (For generell informasjon, se våre hjemmesider <http://www.humanrights.uio.no/>).

SMRs forskningsfelt omhandler sentrale sider ved individets forhold til statsmakten, i Norge og internasjonalt. Dette ansporer til grunnforskning innen ulike disipliner, men er også tema med stor offentlig oppmerksomhet, og gjør forskningen ofte policy-orientert. Dette viser seg ikke minst i våre *internasjonale programmer* som har mange midlertidig ansatte forskere. Som *Nasjonal institusjon for menneskerettigheter* bidrar forskere ved SMR gjennom bla. utredninger til overvåkning av menneskerettighetssituasjonen i Norge. Begge disse faktorene fører til et dynamisk forskningsmiljø med en klart utadrettet profil. For å motvirke fragmentering i forskningen søker forskningsledelsen ved senteret å skape koplinger og synergier mellom de ulike forskningsinteressene ut fra en omforent forskningsstrategi. Dette bidrar til å styrke grunnforskningen på vårt felt. SMR deltar i fire av UiOs tverrfakultære satsinger og i fem av fakultetets forskergrupper. Disse initiativene har egne målsettinger, og beslaglegger stadig større deler av UiOs samlede forskningsressurser. Dette kan også bidra til fragmentering i forskningen og gjøre det vanskeligere å samle SMRs forskere om senterets egne faglige prioriteringer. Vi anser derfor aktiv forskningsledelse som viktigere enn noen gang.

1 Strategi for forskning

a) *Har fagmiljøet en strategi for forskning?*

SMR har hatt en forskningsstrategi siden 2004: <http://www.humanrights.uio.no/forskning/strategi/> De fire hovedtemaene er: 1. *Menneskerettigheter og makt* 2. *Menneskerettigheter og utvikling* 3. *Menneskerettigheter og mangfold* 4. *Menneskerettigheter og konflikter*. Forskningsstrategien er *bred*, både mht forskningstemaer og antall disipliner, men skal samtidig gi den enkelte forsker mulighet for å utfolde seg innenfor sitt spesialfelt. Forskningsledelsen har brukt strategien for å prioritere stadig knappere ressurser.

b) *Hvordan definerer miljøet sin egen rolle i en nasjonal kontekst?*

SMR er det ledende menneskerettsfaglige forskningsmiljøet i Norge. SMR har sin komparative styrke som et internasjonalt orientert flerfaglig forskningsmiljø i spenningsfeltet mellom grunnforskning og anvendt forskning. Grunnforskningen ivaretas

primært gjennom tilknytningen til UiO, den anvendte forskningen gjennom vedtektenes bestemmelse om at SMR skal bidra til å realisere menneskerettighetene gjennom forskning og annen aktivitet. SMRs toårige mastergradsprogram i menneskerettigheter, det eneste i Norge, gir senteret en nasjonal rolle når det gjelder forskerrekruttering til feltet. SMR er også en arena der norske og internasjonale forskere møtes, ikke minst ved å huse forskningstidsskriftet *Nordic Journal of Human Rights*.

c) *Hvordan definerer miljøet sin egen rolle i en internasjonal kontekst?*

SMR har spilt en betydelig rolle i oppbyggingen av mr-forskningen Europa, spesielt i Norden. SMR er bl.a. en av grunnleggerne av, og leder for tiden, *Association of Human Rights Institutes* (<http://www.humanrights.uio.no/english/ahri/>) og gjennom vårt eierskap av *Nordic Journal of Human Rights*.

- En del av forskningen skjer tett koplet til vår internasjonale programvirksomhet der vi til enhver tid har flere forskere fra våre samarbeidsland.
- SMR leder for tiden en Nordisk forskerskole, *Human Rights in the Age of Globalization* (Nordforsk-nettverket <http://web.abo.fi/instut/imr/nordforsk/>)
- SMRs mastergragsprogram er engelskspråklig og har normalt studenter fra 10-20 land.

d) *Beskriv eventuelle incentivsystem for forskningsvirksomheten, legg vekt på belønningsincentiver vs. stimuleringsincentiver og individuelle incentiver vs miljøincentiver.*

Alle fast vitenskapelig ansatte og stipendiater har kr 15000 i annum for driftsmidler, forskningsreiser etc. For øvrig:

- Publisering er et av kriteriene for lønnsopprykk
- Søknader til SMRs forskningspott tildeles etter hvorvidt aktiviteten befordrer fremtidig publisering. Et annet kriterium er om tidligere bevilgninger har ført til publikasjoner.
- De som publiserer får ulike former for ros, oppmerksomhet og hjelp til formidling.

Vi konstaterer at universitetets og fakultetets beslutninger om å sentralisere en større andel forskningsmidler reduserer SMRs muligheter for å gi forskerne økonomiske incentiver, både til enkeltforskere og til grupper.

e) *Kommenter styrkeforholdet mellom arbeid og initiativer hos enkeltforskere og miljøets eventuelle felles satsingområder*

Forskningsstrategien identifiserer prioriterte områder som påvirker innrettingen av så vel enkeltprosjekter som fellestemaer. Strategien blir utgangspunkt for initiativ for å utnytte samspillet med de internasjonale programmene, og for å identifisere fellesprosjekter. Blant nyere vellykkede fellessatsinger kan vi nevne "Accommodating Difference," et NFR-finansiert prosjekt om menneskerettigheter i etnisk splittede stater som førte til et eget dobbeltnummer av *Journal on Minority and Group Rights*.

f) *Hvordan vil dere karakterisere graden av forskningsfrihet*

Noen forskere syns at Forskningsstrategien har gitt økt frihet gjennom sin flerfaglige innretning. Samtidig skaper forskningsfinansieringen og tunge søknadsprosedyrer sterke føringer og forventninger som kan begrense opplevelsen av reell frihet: forskning skal skje

innen bestemte programmer og kunne ut i publikasjoner, helst i 'tollende' publiseringskanaler. Dette er det forskningsledelsens ansvar å bidra til, men kan av enkelte oppleves som utidig innskrenking av forskningsfriheten.

g) *Hvordan vil dere karakterisere initiativ til og grad av forskningssamarbeid mellom seniorer og forskerrekruiter? Nevn eksempler på slike samarbeidsprosjekter*

Slike initiativ preglar miljøet positivt. Blant de mest markerte kan nevnes Asbjørn Eides "Retten til mat" som bl.a. produserte tre doktorander (hvorav en mottok Kongens gullmedalje for beste avhandling i 2007); Nils Butenschøn og Andreas Føllesdals "Accommodating Difference" var et fellestiltak som ble ramme for en doktorgrad; Bård Anders Andreassen leder prosjektet *Rights, power and civic action - Comparative analyses of human rights-based approaches*, med flere stipendiater. Flere post-docer og 1. amanuenser samler også dyktige stipendiater og vit-asser rundt seg. Det gjelder bl.a. Jemima Garcia Godos' forskning om menneskerettigheter i Latin-Amerika og Gro Nystuens forskning innen humanitær rett og krigens folkerett. Strukturerede forskningsseminarer der forskerrekruiter (og andre) legger frem utkast til avhandlinger eller publiserbare forskningsarbeider for kommentarer er også en viktig del av forskningssamarbeidet mellom seniorer og rekruiter.

h) *Hvilke felles fora, seminar og lignende stimulering av forskning, kvalitet, diskusjon og samarbeid internt finnes? Hvordan arbeides det i slike felles fora?*

- SMR har et fast tverrfaglig forskningsseminar med bred oppslutning;
- Månedlige Forskningsutvalgsmøter for å diskutere og informere om forskningsrelaterte temaer;
- Vi huser en av fakultetets forskergrupper, 'Human Rights and Development';
- 'MR-forum', et utadrettet faglig tiltak om aktuelle tema primært med tilknytning til Norge;
- Ukentlige mandagslunsjer, som ofte har forskningstemaer;
- Vi har også enkeltstående tiltak om aktuelle temaer, så som om Hijab, ytringsfrihetens begrunnelser og grenser, eller menneskerettighetsbrudd i væpnet konflikt i Midt-Østen.

2. Kvalitet i forskningen

a) *Hvordan arbeides det for å sikre kvalitet i forskning?*

Forskere ved SMR melder at de tre sentrale faktorene som fremmer god forskning er a) skjermet tid til forskning, uforstyrret av møter, rapportering og henvendelser; b) ressurser for feltarbeid og deltakelse på seminarer og workshops; c) kritiske og konstruktive kommentarer fra andre eksperter på forskningsfeltet. SMR søker å ivareta disse målsettingene på flere måter:

- Forskningspotten brukes strategisk for at forskerne skal levere bedre og mer forskning med vekt på å gi forskerne anledninger til å legge fram egne arbeider på konferanser;
- SMR arrangerer løpende seminarer, flere doktorgradskurs i året, og andre møter der forskere legger fram eget arbeid.
- Ledelsen avklarer jevnlig med stipendiatgruppen hvilke faglige og sosiale fellestiltak de ønsker.
- Stipendiatene oppfordres stadig til å invitere sentrale forskere i sitt felt, til å gi seminarer ved SMR. Økonomiske begrensninger gjør dette stadig vanskeligere å få til.

- Gjennom strukturerte medarbeidersamtaler og mer uformelle samtaler drøfter direktør og forskningsleder status og progressjon i forskningen med den enkelte vitenskapelige ansatte.

b) *Hvilke kvalitetskriterier legges til grunn i forskning hos dere?*

Et hovedkriterium er hvorvidt forskningen bringer ny kunnskap om menneskerettighetene og deres betingelser, om det ligger i 'forskningsfront'; et annet er hvorvidt arbeidet er publiserbart; et tredje hvorvidt arbeidet har sjanser til å nå frem med sitt budskap til omverdenen ('impact'), inkludert til aktører og beslutningstakere på relevante områder. Mange legger også vekt på at god forskning også bør komme til uttrykk i lærebøker som holder god kvalitet. SMRs ansatte har bidratt til flere slike.

c) *Hvordan bedømmer dere kvaliteten på forskningen i forskningsmiljøet?*

SMRs forskning holder god kvalitet, også målt etter etablerte kriterier i forskningssystemet. Relevant belegg for denne konklusjonen finnes i:

- UHRs tellekantmåling, som gir en viss indikasjon - selv om oppdelingen i 'Nivå 1' og 'Nivå 2' fremdeles ikke reflekterer faglig kvalitet på en fullt tilfredsstillende måte
- siteringsfrekvenser for enkelte arbeidere.

d) *Hva vurderer dere som kvalitativt godt? Hva er sammenlikningsgrunnlaget?*

Når det gjelder kriterier, se svar på 2 b) over. Sammenlikningsgrunnlaget er i første rekke forskning som drives ved tilsvarende institusjoner internasjonalt, både innenfor Association of Human Rights Institutes som SMR er sekretariat for og ellers.

3. Fagmiljøets virksomhet

a) *Hvordan er forskningsvirksomheten organisert i fagmiljøet? Beskriv for eksempel tverrgående forskningsgruppers rolle.*

Se vårt svar på punkt 1 h)

b) *I hvilke deler av fagmiljøet er det særlig høy forskningsaktivitet? Hvis nødvendig, skill mellom områdene ut fra tematiske, teoretiske, metodiske og empiriske orientering.*

Forskningsaktiviteten kan rapporteres på to måter:

- *Blant forskningsstrategiens fire områder.* I perioden fram til 2009 har en økende andel publikasjoner falt innenfor stategiens fire områder. En gjennomgang av FRIDAregistreringen viser at området 'Menneskerettigheter og konflikt' har noe færre publikasjoner. Det er nå sikret fast tilsetting for en forsker innen dette feltet, i humanitærrett/krigens folkerett. Flere stipendiater skriver også sine avhandlinger innen området. - *Blant fagdisiplinene ved SMR.* Publiseringsoversikten viser at forskerne bidrar innen humaniora, samfunnsvitenskapene generelt, og i rettsvitenskap spesielt, - med en gjennomsnittlig 'publiseringfrekvens' i overkant av forventet norm ved de tre fakultetene. Det er relativt få humanister, og få rettsvitere, og det påvirker selvsagt antallet forskningsbidrag på disse områdene.

c) Hvordan ivaretas forskningsledelse?

Forskningsledelsen ved SMR blir utført av direktøren (ca 20% av hans tid), støttet av en forskningsleder (50%) og en forskningskonsulent (50%). Oppgavene omfatter blant annet: Holde årlige forskningssamtaler med stipendiater og fast vitenskapelig ansatte; Gjennomføre månedlige forskningsutvalgsmøter; Stimulere forskningsprosjekter tilknyttet SMRs internasjonale og nasjonale virksomhet; Formidle muligheter for å søke midler fra fakultetet, UiO, NFR, EU, og andre; Arrangere workshops om søknadsskriving; Bilaterale samtaler om artikkelutkast med forfatteren; Følge opp FRIDAregistrering;

d) Hvor ligger fagmiljøets forskningsmessige styrke og svakhet?

Forskningsmessig styrke og svakhet kan måles på ulike måter. *Kvantitative* mål i form av FRIDA- og UHR-tellinger har en viss, men begrenset verdi. Disse oversiktene er oversendt før. (Se også <http://www.humanrights.uio.no/forskning/publikasjoner/>). *Kvalitativt* har SMR lagt stor vekt på evalueringen av SMR-forskningen fra 2006. To eksterne meget vel ansette menneskerettighetsforskere ble bedt om å identifisere

- 1) those topics or methodologies within the Research Strategy where the Centre seemed particularly strong, as determined by publications in international venues;
- 2) topics or methodologies where the Centre seems to have potential that is not yet fully exploited.

Michael Freeman

- 1) The overall research output of the Centre is very impressive in several dimensions. I was given a list of 150 publications for the periode 2003-2006...many have been produced by prestigious publishing houses or widely-read international journals. The international reach of the Centre's publications cannot be faulted. This output is interdisciplinary, and covers a wide range of topics. It seems particularly strong in law, political philosophy, political science, development studies and anthropology...All the main topics of the Research Strategy are covered...
- 2) Når det gjelder forbedringspotensiale nevnte Freeman først og fremst at han savnet flere fellespublikasjoner og flere komparative studier.

Martin Scheinin

- 1) As one of the main strengths of the Norwegian Centre, when compared to similar institutions in the Nordic countries and elsewhere, I would identify its multidisciplinary research profil. As to the four priority areas identified and articulated in the Research Strategy document, I would rank the research conducted under Human Rights and Development (Andreassen, Ekern, Haugen, Jones, Stearns, et.al.) and Human Rights and Plurality (Lindholm, Larsen, Craig, Høstmælingen, Plesner, et.al.) as areas of strength. The Centre participates in important international networks, the publication record is solid, and the publications include important original ideas. In the first-mentioned area, the Norwegian Centre is among the key research institutions in developing a scholarly foundation for human rights based development.
- 2) Forskningsområder som Scheinin mener kan utvikles bedre er Human Rights and Power, og mener at rettsvitenskapen har sakkert akterut. Om dette konkluderer han: There is good potential to strengthen the Centre's reaearch in this area, with a natural connection to the Centre's functions as a national human rights institution. Hence, I see human rights law as an area of potential for the Centre.

e) *Hvilke framtidvisjoner har miljøet for den samlede forskningsaktiviten?*

I tillegg til å forske innenfor dagens forskningsstrategi og den som måtte bli vedtatt for årene fremover, og med forbehold om den forestående organisasjonsgjennomgangen, er det noen viktige målsettinger forskningsledelsen legger vekt på:

- *Styrke den rettsvitenskapelige forskningen.* Martin Scheinins bemerkning om behovet for å styrke den rettsvitenskapelige forskningen ved SMR har ennå større aktualitet i dag. Dette målet utgjør nå den viktigste forskningsstrategiske satsningen på kort og mellomlang sikt.

- *Mindre fragmentert forskningsfokus.* Gitt at UiOs forskningsressurser blir mer sentralisert og vanskelig tilgjengelig for SMR, må SMR avklare sin rolle i forhold til fakultetets forskergrupper og UiOs flerfakultære satsinger. De får en større andel av universitetets ressurser og SMR kan bli tvunget til å redusere ambisjoner om egne tiltak.

- *Konsolidering, moderat vekst.* Vi konstaterer at ambisjonsnivået for å utvide og styrke SMR må avstemmes i forhold til ressursknappheten vi står ovenfor. Realiteten beskrevet over tilsier at forskningsstrategien for neste periode kanskje må avgrenses, at vi må velge bort enkelte forskningstemaer.

- En viktig utfordring når 'vekst' ikke er en sentral målsetting, er å legge forholdene til rette for at eksisterende faglig stab får publisert mer og bedre forskning.

f) *Hvordan bidrar miljøet til allmennrettet formidling?*

FRIDA-data gir en god oversikt over SMRs mangslungne formidlingsaktivitet. Vår høye formidlingsprofil i form av kronikker, høringsuttalelser, debattinnlegg, intervjuer etc er blant annet et resultat av samspillet mellom forskning og den nasjonale og internasjonale aktiviteten ved senteret, og 'MR-forum.' I tillegg vil vi nevne at forskere ved SMR har publisert flere lærebøker innen menneskerettighetsfeltet, spesielt på universitets- og høyskolenivå. Forskningsledelsens målsetting har vært å øke tellende publikasjoner uten at det går på bekostning av denne viktige samfunnsoppgaven. FRIDA-registreringene tyder på at dette har lyktes.

4. Nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid

a) *Gi en oversikt over prosjektsamarbeid innenfor eget fagmiljø*

Plassen tillater ikke en gjennomgang av alle forskningsprosjekter, og 'eget fagmiljø' bør presiseres i lys av vår flerfaglige sammensetning. Noen eksempler er nevnt under 1 g). Vi viser ellers til vår hjemmeside for forskning: <http://www.humanrights.uio.no/forskning/>

b) *Gi en oversikt over prosjektsamarbeid med andre norske og internasjonale fagmiljøer, både rettsvitenskapelige miljøer og tverrdisiplinært samarbeid med andre fag/disipliner.*

Igen tillater ikke plassen en oversikt. SMR har en mengde forskningsprosjekter i samarbeid med andre norske og internasjonale miljøer, blant annet som del av våre internasjonale programmer. Se <http://www.humanrights.uio.no/programmes/> Vi har lange tradisjoner for samarbeid med Christian Michelsens Institutt, vi har også vært partnere i flere EUprosjekter, COSTprosjekter etc. SMR-forskningen har vært en stamme i

utviklingen av AHRI – Association of Human Rights Institutes, som fremmer menneskerettighetsforskning på høyt internasjonalt nivå.

Blant nyere prosjekter kan nevnes:

- *Rights, power and civic action - Comparative analyses of human rights-based approaches and civic struggle in development contexts* (Andreassen/NFR).
- *Should states ratify Human Rights Conventions?* (Andreas Føllesdal/Centre for Advanced Study, Norwegian Academy of Science and Letters, 2009-2010.)
- *Justice in the Risk Society* Prosjektdeltager Heidi Mork Lomell.
- *Detection Technologies, Ethics, and Human Rights – DETECTER/EUs 7. rammeprogram*

c) *Vurder erfaringene med slikt forskningssamarbeid*

Det flerfaglige forskningsmiljøet ved SMR er fullstendig avhengig av å opprettholde gode kontakter med miljøer utenfor juridisk fakultet for å sikre tilstrekkelig kvalitetskontroll for ikke-juridiske fag. UiOs nye 'flerfakultære satsinger' gir mange nye slike muligheter for mange av våre forskere. Det har vist seg at mange søknadsprosesser trekker uforholdsmessig mye ressurser i forhold til gevinst. Særlig har EUsøknader vist seg å være ekstremt tidkrevende i forhold til det vi har fått ut, både mht søknadsskriving, regnskap og rapportskrivning. Vi har derfor for tiden et moratorium på EUsøknader.

d) *Vurder erfaringene med andre typer nasjonalt og internasjonalt samarbeid*

SMR har gode erfaringer med internasjonalt samarbeid bl.a. når det gjelder PhDkurs i menneskerettigheter, for eksempel i regi av den NordForsk-støttede Nordiske forskerskolen i menneskerettigheter. SMR har regelmessige gjesteforskere fra land vi har prosjektsamarbeid med, så som Kina, Indonesia og Sør-Afrika.

e) *Hvordan er fagmiljøets erfaring med rekruttering over landegrensene?*

SMR har og har hatt mange PhD stipendiater med sin grunnutdannelse fra utlandet – blant annet fra Sverige, Etiopia, og USA. SMRs midlertidig ansatte forskere - Post-Docer og forskere tilknyttet programmene – har utdannelse fra flere andre land enn Norge og en av SMRs fast vitenskapelig ansatte har sin forskerutdannelse fra USA.

5. Rekrutteringssituasjonen, forskerutdanningen

a) *Hvilken strategi har fagmiljøet for rekruttering av PhD-stipendiater? Hvordan ivaretas hensynet til balansen mellom kvinner og menn?*

Vi identifiserer interesserte, dyktige Mastergradsstudenter og vit.ass'er, 'Interns' i ICC-prosjektet, og andre som etter hvert melder at de ønsker å søke PhDstipend. Vi forvalter også Fritt Ord stipend for masterstudenter som bidrar til å knytte dem til miljøet. SMR har hatt møter i SV-miljøene om Mastergradsstipend og Fritt Ord stipend.

Rekruttering av kvinner: Vi har hatt kurs i søknadsskriving for PhD og Post-doc stipend, blant annet for Masterstudenter, særlig tilrettelagt for kvinner. Mange på SMR har satt stor pris på disse tiltakene. Vi søker nå fakultetet om midler for å kunne gjenta dette.

-SMR har tildelt to korte stipend til kvinner som ønsket å skrive doktorgradssøknader;

-Tilrettelegging for kvinner er et gjennomgående tema på alle forskningssamtaler med stipendiater og fast vitenskapelig ansatte.

UiOs og fakultetets vanskelige økonomiske situasjon gjør det stadig vanskeligere for SMR å fortsette å subsidiere PhDstipendiater: disse stipendiatene avlegger grad ved en annen institusjon innenfor UiO, og dermed går fullføringsmidler etc dit, mens SMR har utgifter for administrasjon etc. Dette kunne vært håndtert smidigere ved interne overføringer mellom fakultetene.

b) *Hvor lang tid bruker den enkelte doktorgradsstipendiat på arbeidet med doktorgraden? Nevn eventuelle tiltak for å bedre gjennomstrømmingen.*

Fakultetet har en oversikt over stipendiatenes tidsforbruk, og vi henviser til denne. Blant tiltak SMR har for å bedre gjennomstrømmingen er

- årlige samtaler mellom forskningsleder, stipendiat og veileder;
- i konkrete tilfelle spesielle ordninger, for eksempel ukentlig tilbakemelding til forskningsleder om utført arbeid og neste ukes planer; avklaring om behov for felles arenaer for stipendiater alene; bruk av ekstern konsulent for å kommentere kapittelutkast.

Vi har inntrykk av at mange av de som ikke fullfører, eller som ikke fullfører på normert tid, er lite tilfreds med UiOs og fakultetets rutiner for permisjon for omsorgsformål. SMR støtter forsøk på å forbedre disse ordningene.

c) *Hvor mange av enhetens doktorgradsstipendiater har fått tilsetting i stilling internt?*

Siden 2003 har fire ferdige doktorander fått stilling internt, hvorav to i faste stillinger.

d) *Hvor mange kandidater med doktorgrad fra andre institusjoner/fagmiljøer rekruttert til faste stillinger hos dere?*

SMR har et svært lavt antall faste stillinger (åtte). Blant dem har en doktorgrad fra Harvard University og en fra London School of Economics.

e) *Hvordan er forholdet mellom doktorgradsstipendiatenes faglige profil og innretningen på forskningen i miljøet (doktorsstipendiatenes faglige rolle i miljøet)?*

SMR tilbyr i stor grad plass kun til doktorgradsstipendiater som arbeider innenfor forskningsstrategien. De er godt integrert i relevante aktiviteter ved SMR, så som den internasjonale programvirksomheten. En vedvarende utfordring er faktisk å skjerme doktorgradsstudentene så de ikke bruker for mye tid på spennende og givende aktiviteter som ikke er tilstrekkelig relevant for progresjonen i deres PhD arbeid.

f) *Hvordan er forskerutdanningen organisert?*

Vi viser generelt til fakultetets plan. I tillegg arrangerer og koordinerer SMR årlige PhD kurs innen menneskerettighetsfeltet, som arrangeres i ulike nordiske land, som faglig leder for Nordisk forskerskole for menneskerettigheter finansiert av NordForsk.

g) *Hvordan er planen for den videre utvikling av forskerutdanningen?*

Vi drøfter stadig hvordan det nordiske samarbeidet kan styrkes for å trekke veksler på spisskompetansen i de andre landene. Våre vitenskapelige ansatte bidrar også på fakultetets øvrige PhD-tilbud, og vi regner med at dette vil bli mer intensivt når vi skal iverksette dekanatets plan om å styrke internasjonaliseringsaspektet av rettsvitenskapen.

h) *Hva vet dere om frafall av doktorgradsstipendiater hos dere?*

Tett oppfølging mellom stipendiat og veileder er en sentral faktor for å sikre gjennomføring. Når det gjelder årsaker til manglende gjennomføring er det såpass få personer det er snakk om at personvern hensyn begrenser hva vi vil utdype her. Omsorgsforpliktelser er en viktig utfordring for å sikre gjennomføring. UiO har i for liten grad maktet å legge forholdene til rette for stipendiater med omsorgsansvar. Dette gjelder både menn og kvinner.

6. Forholdet mellom forskning og annen aktivitet

a) *Hvordan vil dere karakterisere forholdet mellom undervisning/ veiledning/ administrasjon og den tiden som er satt av til forskning?*

I noen grad har forskere ved SMR lyktes i å knytte sin undervisning til egne forskningsinteresser. Særlig gjelder dette Mastergrads- og PhD-undervisning. Flere forskere mener at undervisningen vår i ennå større grad bør reflektere våre forskningsstyrker. Mengden administrasjon i form av søknader og rapportering synes å stadig øke. Flere forskere melder at dette lett går på bekostning av forskningstid og energi.

b) *Fins det opplegg for konsentrert og prioritert arbeid med forskning for den enkelte, for eksempel i form av permisjon fra annen virksomhet for å arbeide med forskning? Hvordan fungerer slike opplegg?*

I en viss utstrekning kan forskere ved SMR legge en del forskning til konsentrerte tider på året. Dette gjelder både feltarbeid og skrivefaser. Flere av våre kvinnelige forskere har bruket mulighetene for ekstraordinære forskningspermisjoner for videre kvalifisering.

7. Betydningen av ressurser fra Forskningsrådet og andre eksterne finansieringskilder

NFR-resurser er viktige for forskningsrekrutteringen, men NFR-stipendiaterne er ikke fullfinansierte, spesielt innen rettsvitenskap. SMR er derfor helt avhengig av overhead fra annen eksternt finansierte virksomhet for å kunne huse NFR-stipendiater.

a) *Hvor stor andel (nøyaktig, eller anslag) av den samlede forskningsaktiviteten er eksternt finansiert? Om mulig fordel den eksternt finansierte forskningen på grunnforskning, anvendt forskning og utviklingsarbeid.*

Om lag 2/3 av forskerne er eksternt finansiert. Av disse kan halvparten plasseres innen grunnforskning.

b) Gjør rede for formen for eksternfinansiering. Er det for eksempel snakk om doktorgradsstipend, frikjøp av forskere

Om lag 80% av SMRs totale inntekter på 80 millioner NOK er eksternfinansiert. Spesielt viktig er vår rammeavtale med Utenriksdepartementet som sikrer forskerstillinger og forskningsrelatert aktivitet ut over grunnfinansieringen. Vi har også fått finansiert en rekke doktorgradsprosjekter gjennom NFR, og dessuten fra Fritt Ord og Forsvarsdepartementet. Forsvarsdepartementet har også finansiert en midlertidig førsteamanuensisstilling.

c) Hvorfra og på hvilke områder er finansieringen tilfredsstillende og hvor er den mindre tilfredsstillende eller lite tilfredsstillende?

Flere forskere melder at en uforholdsmessig stor del av forskeres tid går til å søke om midler for primærfunksjonen forskning. NFR og EU bør arbeide systematisk med å lage mindre arbeidskrevende søknadsprosedyrer. Vårt inntrykk er at mange forskere i etableringsfasen også presses til å ta på seg ekstraoppgaver utenom arbeidstid for å sikre tilstrekkelig inntekt – dvs at lønnsnivået er for lavt.

d) På hvilke måter preger finansieringen forskningsprofilen?

Deler av forskningsstrategien reflekterer forskningsinteresser hos de som er finansiert eksternt, i vårt tilfelle for eksempel Utenriksdepartementets satsinger og NFRs programsatsinger. Den store mengden søknader, ofte med lave sannsynlighet for tilslag, gjør at det blir enda vanskeligere å sikre en bra forskningsprofil: SMR må sende flere søknader, til et bredere felt av bevilgningskilder, i håp om at noen vil lykkes.

e) Gjør rede for eventuelle strategier for å skaffe forskere, forskergrupper og enheter ekstern finansiering

SMR er aktiv i forhold til NFR, flere departement – og har vært aktivt med i EUsøknader. Strategiene er blant annet:

- Oppmuntre og støtte arbeidet med individuelle og kollektive søknader;
- Orienterer forskere som ønsker PhD eller PostDoc midler, om mulige kilder;
- Arrangere søknadsskrivekurs for interesserte.

f) Har dere kommentarer til Forskningsrådets rolle for deres forskningsvirksomhet?

Vi trenger et sterkt forskningsprogram for rettsvitenskapelig forskning der menneskerettighetenes stadig økte betydning gis tilstrekkelig plass. Dette har til nå vært lite prioritert. NFR bør se kritisk på hvordan de kan forenkle søknads- og rapporteringsprosedyrene. I mange av våre fag er hver time forskere bruker på søknads- og rapportskrivning, en time tatt fra forskning. De små sjansene for tilslag skaper et inntrykk av at det er særlig lite rasjonelt å søke midler for slik forskning fra NFR.

8. Andre forhold - Er det andre forhold som fremmer eller hemmer forskningen ved enheten?

Det skal skje en organisasjonsgjennomgang ved SMR, slik at vi regner med at mange av disse spørsmålene også vil bli tatt opp grundig der.

VEDLEGG

- Årsplan 2008
- Forskningsstrategi 2005-2009
- Frida rapport 2008